

Práva a povinnosti pacientů

Informace o dokumentu		Podpis odborného garanta, schvalovatele a osoby, která dokument vydala
Odborný garant dokumentu:	ředitel PLP	
Dokument schválil:	Mgr. Jakub Sláma	
Dokument vydal:	manažer kvality Mgr. Alena Novotná	
Účinnost dokumentu od:	19. 12. 2025	

PRÁVA A POVINNOSTI PACIENTŮ

Tento informační materiál vychází z Etického kodexu práv pacientů schváleného Centrální etickou komisí Ministerstva zdravotnictví České republiky.

A) PRÁVA PACIENTŮ

Psychiatrická léčebna Petrohrad, příspěvková organizace (dále jen „PLP“) vychází z principů respektující, bezpečné a zotavení podporující péče. Pacient je vnímán jako aktivní partner léčby, který má právo podílet se na rozhodování o své péči v rozsahu svého zdravotního stavu a zákonných možností. Cílem léčby je podpora stabilizace, obnovy funkčního fungování, posilování odpovědnosti a důstojnosti pacienta. PLP poskytuje zdravotní služby v souladu s platnou legislativou a tedy s důrazem na respekt, důstojnost a individuální potřeby každého pacienta. Níže jsou uvedena základní práva pacientů:

1. Právo na odbornou péči

Pacient má právo na poskytování zdravotních služeb na odborné úrovni, které zohledňují jeho individuální potřeby, možnosti a cíle léčby, a to v partnerském vztahu s ošetřujícím týmem. Tyto služby lze poskytovat pouze s informovaným souhlasem pacienta nebo jeho zákonného zástupce, pokud zákon nestanoví jinak.

2. Práva při poskytování zdravotních služeb

Pacient má právo:

- znát jméno lékaře a dalších zdravotnických pracovníků, kteří ho ošetřují,
- žádat soukromí a služby přiměřené možnostem PLP,
- být seznámen s „Domácím řádem PLP“,
- přijímat návštěvy v souladu se svým zdravotním stavem a pravidly zařízení,
- být informován o léčebných a diagnostických postupech, včetně rizik a alternativ,
- na duchovní péči a podporu dle vnitřních pravidel PLP,
- na respektování soukromí a studu během vyšetření a léčby,
- odmítnout přítomnost osob, které nejsou přímo zapojeny do poskytování péče.

3. Právo na informace o zdravotním stavu

Pacient má právo být informován o svém zdravotním stavu, navrženém léčebném postupu a jeho změnách. V rozsahu stanoveném zákonem může léčbu odmítnout, přičemž musí být poučen o možných zdravotních důsledcích. Informace jsou poskytovány srozumitelně a s ohledem na psychický stav pacienta tak, aby mohl v maximální možné míře porozumět léčbě a aktivně se na ní podílet.

4. Právo na důvěrnost informací

Veškeré zprávy a záznamy o pacientovi jsou považovány za důvěrné. Ochrana osobních údajů je zajištěna jak v listinné, tak elektronické podobě.

5. Právo na přístup ke zdravotnické dokumentaci

Pacient má právo:

- nahlížet do své zdravotnické dokumentace, pořizovat výpisy nebo kopie (lhůta pro vyřízení žádosti je 30 dnů),
- určit osoby, které mohou být informovány o jeho zdravotním stavu a nahlížet do dokumentace,
- vyslovit zákaz poskytování informací o svém zdravotním stavu,
- kdykoliv změnit nebo odvolat své rozhodnutí o poskytování informací,
- určit rozsah informací, které mají být sděleny jím určeným osobám.

6. Právo na odpovídající péči

Pacient má právo žádat péči odpovídající povaze svého onemocnění. Pokud je nutné předání do jiného zařízení, musí být pacient předem informován o důvodech a dostupných alternativách.

7. Právo na kontinuitu péče

Pacient má právo na léčbu vedenou s přiměřenou kontinuitou a na informaci o dostupnosti lékařů po propuštění. Vyjádření nespokojenosti není považováno za porušení povinností pacienta a je vnímáno jako součást dialogu a zlepšování kvality péče.

8. Právo na vysvětlení nestandardního postupu

V případě nestandardního léčebného postupu má pacient právo na podrobné a srozumitelné vysvětlení.

9. Právo vyjádřit nespokojenost

Pacient může vyjádřit nespokojenost s péčí ústně nebo písemně. Může se obracet na vedoucí pracovníky, ředitele PLP, zřizovatele nebo další kompetentní instituce (např. Českou lékařskou komoru, Ministerstvo zdravotnictví ČR, zdravotní pojišťovny, Veřejného ochránce práv).

10. Právo na citlivou péči v závěru života

Pacient v terminálním stadiu má právo na ohleduplnou a citlivou péči, která respektuje jeho přání, pokud nejsou v rozporu se zákonem.

11. Právo na kontrolu účtu

Pacient má právo kontrolovat svůj účet a žádat vysvětlení jednotlivých položek, bez ohledu na to, kdo účet hradí.

12. Právo na dorozumívací prostředky

Pacient se smyslovým postižením nebo s komunikačními obtížemi má právo na srozumitelné dorozumívací prostředky dle vlastního výběru, včetně přítomnosti tlumočníka.

13. Právo na doprovod asistenčním psem

Pacient se smyslovým nebo tělesným postižením, který využívá psa se speciálním výcvikem, má právo na jeho přítomnost v léčebně, pokud to jeho zdravotní stav umožňuje.

14. Právo na respektování dříve vysloveného přání

Léčebna bere zřetel na dříve vyslovené přání pacienta, pokud je k dispozici.

B) POVINNOSTI PACIENTŮ

Pacient je při poskytování zdravotních služeb povinen:

1. **Dodržovat individuální léčebný plán**, na jehož tvorbě se pacient dle svých možností podílí a jehož cílem je podpora stability, bezpečí a léčebného pokroku.
2. **Řídit se „Domácím řádem PLP“**, který stanovuje základní pravidla pobytu v zařízení.
3. **Uhradit náklady na zdravotní služby**, které nejsou plně hrazeny z veřejného zdravotního pojištění nebo jiných zdrojů, pokud byly poskytnuty se souhlasem pacienta. V případě omezení svéprávnosti přechází tato povinnost na ustanoveného opatrovníka.
4. **Pravdivě informovat zdravotnický personál** o svém zdravotním stavu, včetně:
 - předchozího vývoje onemocnění, infekčních chorob, užívání léčiv a návykových látek,
 - zdravotních služeb poskytnutých jinými poskytovateli.

Pokud je pacient omezen ve svéprávnosti, tuto povinnost plní jeho opatrovník.

V případě obtíží s poskytováním úplných nebo nepravdivých informací je žádoucí tuto skutečnost se zdravotnickým personálem otevřeně sdílet, cílem není sankce, ale zajištění bezpečné a účinné péče.

5. **Zdržet se konzumace alkoholu a návykových látek** během hospitalizace. V odůvodněných případech je povinen se na základě rozhodnutí lékaře podrobit vyšetření na jejich přítomnost.

Pacient nebo jeho opatrovník je dále povinen:

6. **Na vyzvu zdravotnického pracovníka prokázat totožnost** platným dokladem s fotografií (např. občanský průkaz, pas). Tato povinnost se vztahuje i na osoby:
 - uplatňující právo na informace o zdravotním stavu pacienta,
 - navštěvující hospitalizovaného pacienta, pokud nejsou osobami oprávněnými k získání informací.
7. **V případě odmítnutí prokázání totožnosti** může poskytovatel zdravotních služeb odmítnout péči, nejde-li o neodkladnou péči.

Další pravidla:

8. **Bez písemného souhlasu nesmí pacient pořizovat ani zveřejňovat obrazové či zvukové záznamy** jiných osob (např. pomocí mobilního telefonu, tabletu apod.). Neoprávněné nakládání s osobními údaji může vést k právní odpovědnosti a povinnosti náhrady škody.
9. **Pacient nesmí vyrábět, donášet ani uchovávat předměty**, které by mohly ohrozit ostatní pacienty nebo personál léčebny.

Specifické povinnosti při výkonu ochranného léčení:

10. **Podrobit se léčebnému postupu stanovenému pro ochranné léčení**, včetně všech zdravotních výkonů, které jsou jeho součástí. Pacient má právo zvolit si z dostupných alternativ léčby a vyjádřit souhlas s výkony, které přímo nesouvisejí s účelem ochranného léčení.
11. **Podrobit se osobní prohlídce**, pokud ji nařídí lékař za účelem zajištění bezpečnosti a dodržování Domácího řádu. Prohlídku provádí osoba stejného pohlaví.
12. **Umožnit kontrolu osobních věcí** zaměstnancům určeným poskytovatelem.
13. **Při krátkodobém opuštění zařízení sdělit adresu pobytu** a tuto adresu dodržet. Pokud ji pacient odmítne sdělit, propustka nebude vystavena.

Postup při porušení pravidel

V případě porušení výše uvedených povinností je situace vždy individuálně posuzována ošetřujícím lékařem. Lékař rozhoduje o přiměřených opatřeních, která mohou zahrnovat:

- upozornění pacienta,
- omezení režimových výhod,
- případné přehodnocení léčebného postupu.

Každý incident je **řádně dokumentován ve zdravotnické dokumentaci pacienta**, včetně popisu porušení, přijatých opatření a poučení pacienta. Při řešení porušení pravidel je kladen důraz na porozumění souvislostem chování pacienta, podporu odpovědnosti a zachování terapeutického vztahu. Opatření nejsou trestem, ale součástí léčebného procesu.

V případě **opakovaného nebo závažného porušování povinností**, zejména těch stanovených zákonem č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, nebo Domácím řádem PLP, může poskytovatel rozhodnout o **ukončení péče**. Toto opatření je v souladu s § 48 odst. 2 písm. d) uvedeného zákona a slouží k ochraně bezpečného a důstojného prostředí pro všechny pacienty i personál.

Cílem je předcházet konfliktům, podporovat vzájemný respekt a zajistit kvalitní léčebné prostředí. Je proto nezbytné, aby pacienti byli s pravidly péče srozuměni a aktivně je dodržovali.

Potvrzení seznámení

Pacient (opatrovník) tímto potvrzuje, že byl seznámen s výše uvedenými právy a povinnostmi.

Jméno a příjmení pacienta: _____

Datum: _____

Podpis pacienta / opatrovníka: _____

Podpis pracovníka PLP: _____

Jméno a funkce pracovníka PLP: _____